

У БЕОГРАДУ 24. Јануария 1857.

ШУМАДИНКА,

Листъ за

Књижевностъ, забаву и новости.

Учредникъ и издавател Любомиръ Н. Ненадовићъ.

ТЕЧ. VI.

Овай листъ излази Вторникомъ, Четврткомъ и Суботомъ на по табака. Цена му је за 3 мес. 4. за пола

год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. вр. сп. одъ врсте за један-путъ а 5 кр. сп. за тројпутъ.

№ 11.

Мале приче.

(Избављење живота у опасности) Ђорђе Тумбуљ бијаше капетанъ једне лађе, коя је, као и многе друге, ишла у Гренландију у риболовъ. Кадъ је онъ још думенија био на једной таквој лађи, бију се морнари исте бавили пуну три месеца у Гренландији, и уловили су већ 12. китова. Надајући се јоштъ болјимъ лову, попну се они са својимъ алатомъ за ватанѣ рибе на једну грду ледену санту, пливали су съ њоме горе и доле, како је вѣтаръ доносио, и ловили су узпутъ сваки ловъ, на кои су нашли.

Дногъ јутра, кадъ су они башь разнарали и уредили једну грду рибу, викне намештени стражаръ съ капарке, да једна грда поларна (бела) мечка са своимъ штенетомъ, къ санти, на којој су морнари били плива, јръ је на окрайку санте, одприлике по миље далеко, избацила вода на ледъ једногъ мртвогъ кита. Седамъ морнара съ лађе науме, поћи у ловъ на ту мечку, а и онако су они намислили ловити и тући лисице које се више стотина скupило око мртвогъ кита.

Найвећа је тишина владала, никаквогъ вѣтра не бијаше, и они седамъ морнара, између који бијаше и Ђорђе Тумбуљ, наскоро нађу на мечку, коя је у први ма' почела измицати; но будући да њено штение нисе могло преко равногъ леда доста брзо за макомъ трчати; то се и мечка најданију окрене, и очекивала је неустрашимо ловце. Морнари убију штение, да би и стару мечку лакше уловили и тай планъ испадне имъ добро за рукомъ; јръ мечка нисе никакво хтела помръти се са свога мѣста, додоље сирѣћъ свое штение не освети, или и сама не-погине. Морнари нападну на ю и управе копља своя њенимъ прсима; но она бијаше тако грдо велика и јака, да је сву седморицу разтерала, одъ који двојца већ су и посруни, и да имъ нису они други у помоћ притекли, они би се грозно окончали. Но будући се мечка у той борби на стражни ноге усправила, то морнари уграбе ту прилику, те јој три куршума у прси саспу и тако она падне. Мечка бијаше необичне и редке величине, којико найвећи угоени во. Морнари је съ тешкомъ мукомъ сасвимъ дотуку; но докъ су се ови око ће бавили, диг-ће се съверни вѣтаръ и почне падати силни снегъ. Мор-

нари хтедоше се одма лађи вратити, Тумбуљ пакъ на-дао се, да ће вејвица скоро престати, и нисе се могао ни хтео растати одъ тако скупе и лепе коже, коју је на-умио одерати; јръ да је онъ мечку само неколико сати оставио на леду саму, лисице би је, кое никако нису мо-гле доћи до мртвога јоштъ једнако крај леда люљајућегъ се кита, заедно са њенимъ штенетомъ, разчупале, и тако скупу њену кожу упропастиле.

Остали морнари оставу стални при својој намѣри, да се врате на лађу, Тумбуљ пакъ нисе никако хтео и-ћи съ њима и остао је на леду. Међутимъ је съверни вѣтаръ све силине дувао, снегъ је све гушће съ прова-ђеногъ неба падао, и Тумбуљ је живо у той међави ски-готовъ, кадъ је једанпутъ осјти, да га је зима савладала, и да се савъ укрутио; На лађу већ је нисе више могао вратити; јръ одъ силногъ снега, који је све трагове заве-јао, и сву, па и најближу околину очима његовимъ отр-гнуо, нисе знао Тумбуљ, којимъ правцемъ да поће; и тако је предвиђао и самъ, да ће се морати бѣдно смрзнути. На једанпутъ пакъ падне му на умъ средство избављења. Онъ је већ је у пола здерао кожу съ мечке, но јоштъ је нисе био разпорио. Овъ садъ живо приступио послу, раз-пори је, извади дробъ, и завуче се савъ у њену утробу. Мечка бијаше тако исполнске величине, да се онъ савъ у њој сместио, онъ дакле склони опеть врата, на која је ушао, и њему бијаше унутра врло топло и угодно; јръ животинска топлота мртве мечке јоштъ се нисе била разладила.

Тимъ је начиномъ избавио онъ животъ свой одъ смр-ти, као и многи француски војници при повратку изъ Русије, који су такође свое конје убијали, и у њијовой у-троби одъ страшните зиме заклонили се. Но Тумбуљ нисе ни по сата лежао у мечки, кадъ најданију позна онъ по некомъ трзаню и черупаню, да су многе лисице до-шле, и почеле разтрзати мртву мечку. Нын је морало бити врло много, јръ на све стране черупале су и почеле су ждерати, и неке одъ њији већ су почеле завла-чити оштре свое губице у просјекъ, крозъ кој се онъ у мечку увукao. Тумбуљ бијаше у толико срећанъ, што је свогу ножу могао изъ пепа извући, премда је у маломъ простору врло стесњенъ био, и кадъ је је једна лисица ста-

ла дрнati, онъ јој с ножемъ губицу ранио; да се ние овомъ средству досетио, лисице би за кратко време и нѣга поеле. Найпосле се пакути толико лисице, и то тако гладни, да су већ на све стране прогризле дебелу кожу мечке, и почеле чупати месо.

Тумбуль мисляше, да ће онъ лисице заплашити и разтерати, ако само искочи наполѣ, и онъ се яко забринуо, да ће оне поести нѣговъ заклонъ одъ страовите поларне зиме, и оставити га тако на леду и вејавици, да се смрзе, а и у овоме положењу био је у опасности, да ће и нѣга лисице поести.

Тако је провео онъ страовиту и мучителну ноћь; найпосле прдре мало светлости крозъ горњу част тѣла мртве мечке, и онъ садъ види, да га само јоштъ ребра нѣна закланяю, крозъ која су лисице провлачиле своје губице и дрпале нѣгове аљине. Садъ написали Тумбуль, да ји заплаши јасномъ викомъ, но у тај ма пукоте неколико пушака. Неке пушке згоде мртву мечку, но на срећу, Тумбула ни јданъ куршумъ не рани. Онъ садъ види, што је и гда могао: „Халло, халло!“ и чимъ люди, чују човечији гласъ, они престану одъ пуцанja. Они су пуцали на лисице, кои је ту стотинама било, јеръ да нњиовъ думенција — то су сирѣчъ били они исти морнари съ лађе — у мртвой мечки лежи, то нису они ни у сну савији. — Кадъ су сирѣчъ матрози видили, да Тумбула никако нема, да се лађи врати, заключе они, да га траже, премда су врло слабу надежду имали, наћи га јоштъ у животу. Премда је Тумбуль савъ био испрљанъ одъ крви мечке, они су ипакъ одъ радости и у усхијену съ нњимъ изгрле, и одведу га лађи као у некомъ тријумфу. Овай чудновати догађај произвео је у Енглеској велико узбуђење и смей, и принео је много томе што је Тумбуль постао после капетанъ једне лађе, која је на северу у риболовъ ишла.

Мирољи.

Ручакъ. Кадъ човекъ око подне што годъ јде, то се зове ручакъ. У старија времена кадъ је свашта било јевтино, и кадъ је свакъ одъ софре устајо сить, то се звало обѣдъ. Садъ пакъ, кадъ човекъ неможе сить ни да се наеде а камо-ли да се обѣде, незове се више обѣдъ, него само ручакъ, то је, узме нешто изъ руке те поеде, па доста. Што је годъ светъ изображенији, и што је годъ већа скупоћа а мана плата, то се обично све доцније ручава. Наши стари ручали су кадъ су годъ били гладни; мложи јоштъ памте кадъ се ручало око 10. сати, пре неколико година свуда се ручало у 12. сати, сада већ ручава се у јданъ сати. После неколико година ручава ће се у 3. сата, а ако се трговцима трговина, селяцима данакъ, чиновницима плата, неповиси, онда ће се и ручати и вечерати у 6. сати. Што се годъ до садъ даљ напредовало, ручакъ се све даљ измицао, ако ова соразмѣрност јоштъ дуго остане, онда ће се ручкови сасвимъ измићи. У гладной 1847. год. читao самъ у једномъ минхенскомъ листу слѣдујоће: „јданъ кемикеръ у Лондону пронашао је после многогодишњег изпитивања, да се два зrna пасуља могу тако еготовити, да одъ та два зrna јданъ човекъ може савршено сить бити; хановерско правитељство на тај гласъ, одма је по-

стало двоицу да то важно изобретение науче, за свое чиновнике и учитеље“. У той гладной години свакъ се истина томе зачудио, али сваки се обрадовао томе изобретению. Мложи су мислили, кадъ је човекъ кадаръ изнаћи телеграфъ, онъ је кадаръ пронаћи и то, да се човекъ одъ два зrna пасуља насити. Кадъ ономе кемикеру што је то огласио, добро плате, да симъ каже ту вѣштину, онъ имъ одговори: то је цѣла истина, да човекъ съ два зrna пасуља може сить бити, ево вамъ два зrna пасуља понесите са собомъ, ојете-ли ви сити бити то ј незнамъ, али я ћу са ово што стеми дали за та два зrna бити сить неколико дана. Заръ нисе то вѣштина?“ Другомъ је опетъ пошто му је онай платио у писму одговорио: „узмите два зrna пасуља, метите обадва зrna у једну оку свињскогъ или говеђегъ меса, па то заједно изпеците и поедите, па ако пебудете сити онда нисте човекъ него медведь.“

Набаџи.

Путованје по алцирскимъ пустарама пѣшице врло је тежакъ задатакъ за војнике. Пре неке године описивао је јданъ Француја овакав јданъ марш изъ Орана у Мостаганемъ, које износи двадесет и петъ сати. Првога дана хтела је војска прећи шестъ сати места, и учинити ковакъ кодъ бунара Гудјела. На целомъ овомъ простору нисе било узпутъ ни капи воде, ни дрвета, па ни чбуна, иза кога би се човекъ могао заклонити одъ сунчане препеке, која све живо сажиже, и предњу у врему усияну пустару претвара. Већ је у 9. сати ујутру била је врућина несносна, и износила је 45 степени. Мложи војници ударила је попла, и она падну кртви на усияну земљу: око јданаест сати паде је већи преко 200 људи у несвестицију; јданъ одъ њих сишао је съ памети, и војници морали су узети пешаке на поље, да би ји сајмо одвукли да се нескончају одъ сунце жеге пламенилогъ сунца. — Па и сами магарци, кои су носили пртљагъ официра, попадали су и поманькали готово сви, а одъ паса, кои су узъ војску ишли, висе дошао ви јданъ на мѣсто свога определенja.

— У једномъ боју између Черкеза и Руса догодио се пре неки година слѣдуюћи занимљиви случај. Јданъ плавинацъ (Черкез) излети безъ оружја изъ редова своје браће, улети међу Русе и падне на колена предъ једнимъ козакомъ, вичући изъ свега грла: „Сасе, сасе!“ Кадъ су га затимъ одвели ћенералу, онъ изјави овомъ съ изразомъ найвеће туге и очајања, да су Руси мало пре уистомъ овомъ боју заробили његовогъ брата, да онъ не може безъ његовогъ брата живити, и молио је са сузама ћенерала, да му брата или поклони, или да ји обојицу на једномъ мѣсту погубити даде. Руски командантъ, тронутъ као и сви околостоји пламенитомъ братскомъ любави, вратио је великолушно брата брату, који се затимъ са сузама изгрле. Они се затимъ закуну, да веће никадъ више противъ Русије војевати, па макар је њијова браћа плавинци зато и убили. — Наскоро по овомъ догађају разпламти на ново бой између Руса и Черкеза, и кадъ су се узбили Черкези итно најрагъ повлачили, најују Руси при потери на два мртвача, кои су за ноге обешени били. То бијају сва споменута браћа, кои су живи.

вотомъ платили свою завѣру, да неће више противъ свои благодѣтеля воевати.

ДОМАЋЕ НОВОСТИ.

В. Београдъ 23. Јануара. По гласу „Србски новина“ изъ више окружни мѣста присиља су и приспѣвао честитана приликомъ рођеня Књажевића Ђорђа, коя честитана Његова Свѣтлость примила је са особитимъ благоволенїемъ.

Београдъ 21. Јануара. Данась после подне саставио ег. Вучућ одборъ изъ 14. лица, кој ће се одборъ старати о скупљању прилога за споменикъ Карађорђа. Сбогъ тога што је овай листъ одвећи мали, неможемо стављати обширна извѣстия, међу тимъ свагда ћемо јављати читатељима колика је суза нарастла и шта се предузимало буде. Позивъ ови дана би ће свуда раз посланъ. Сваки кој уме уважавати и оцѣнити оно шта је блаженопочивши Карађорђе у радио, дочека ће овай позивъ съ онаквимъ одушевљењемъ, какво је заслужио онай на кога споменикъ сада се приложи купе.

—. Београдъ 22. Јануара. Има једанъ обичай кодъ вась, да кумъ кадъ сватови излазе изъ цркве баца крайцаре скупљеной предъ црквомъ деци, кој непрестано вичу: „изгоре куме кеса.“ Съ овимъ обичајемъ осимъ тога што се деца онде туку ко ће пре уграбити крайцару, и осимъ тога што шегрти одъ свогъ посла, мањи ћаци одъ школе данубе, уче се томъ приликомъ изъ малена просити и навикну се безобразлуку; а такође врло је ружно видити да се једна гомила деце предъ црквомъ по блату грабе и лармајући једно другомъ цепају, кое се често и у средъ гдје-које цркве додати, кадъ кумъ у цркви проспе новце. Бадава је деци савјетовати и говорити, бадава је и казнити јй зато, деца остају деца, и докле годъ кумови бацају крайцаре, дотле ће деца трчати да купе. Није ли болъ место свакогъ савјетованя малой деци, савјетовати и заказати мајсторимъ людма да небацају никда крайцаре. Нека годину дана ни једанъ кумъ небацају крайцаре, па после тога обичај неће бити, и неће ни једно дете зебсти и чекати да се туче за крайцару. У свему треба мотрити на воспитање деце. Кад-кадъ мали обичай, мали какавъ догађај даде детету правашъ за читавъ његовъ живот. Дете нетреба никда учити изъ малена да бадава новце добија, одатле после развијају се различне страсти у већимъ годинама. Свакъ ће се опоменути на ону причу у старомъ Буквару, где је Петар мали крадецъ био казњенъ што је једанъ ора украо, да неби после и веће ствари крао. Зато кумимо и молимо све кумове да небацају крайцаре предъ црквомъ, и да неуче свою рођену децу изъ малена просити, јеръ кој се изъ малена навикну просити, они кадъ одрасту ако немају одъ шта живити, отимају.

М. Београдъ 23. Јануара. По извѣстју изъ Петербурга одъ 7. т. м. представио се у Петербургу у 86. год. својој обер-камерхеръ, дѣјствителни тайни совѣтникъ графъ Григориј Александровић Строгоновъ. То је онай исти Строгоновъ што је био посланикъ вис. рускогъ двора у Цариграду, кадъ је наше отечество после своеј пропасти (1813. год) почело да ново вакршавати. Бла-

женогъ успомена покойникъ био је велики приятель народа србскогъ. Опъ је сесимъ вештимъ дипломатскимъ преговорима са високомъ портомъ, био једанъ одъ они, који су полагали темель данашњој слободи и правама нашеј отечества. Совјетомъ и дѣломъ примао је живо и искрено свако учаше у судбини Србије. Има јоштъ живи наши великаша који памте његове заслуге, будућа историја србска умеће ји јоштъ бољ оценити, и сваки ће Србинъ име Строгонова съ благодарносћу споминати. Явљајући овай његовъ растанакъ са привременимъ животомъ, жељимо да му Богъ његове труде на небу благослови и награди, а одъ насъ буди му вѣчна память, то је онъ заслужио да му сваки Србинъ рекне.

† Часакъ 14. Јануара. Пре неколико дана донесе намъ Шумадинка радостну вѣсть, о знаменитимъ пријозима на подизању давнозапуштеногъ М. Жиче, сакупљенимъ. — А данась у саборној цркви нашој на свршетку свечаногъ Богослужења, које је у пријеуствију многобројногъ народа, протоврјей овдашњи г. Радованъ Поповић одслужио; чујмо изъ његове пастирске бесѣде, у којој намъ је представио разлику између божје и људске просвете, и то да се духомъ св. Саве одушевљени ревнитеља, — Жича већ приљежио понавља. — И да се Жичи усрдији пријози св. утвари, као путира, дискоса, звѣздица, и златни крстова, са найвећомъ побожносћу на даръ приносе. Ми се овомъ богоугодномъ предузећу радујемо и надамо се, да ће оно свакогъ Србина, сматрајућегъ ове св. прадедова наши задужбине, съ оне стране, съ воењији сматрати треба, јако обрадовати, и побудити. — (Имена пријозившихъ бића сачувана су)

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Ферукъ-канъ у месецу Фебруарију ићи ће у Лондонъ.

— Енглеске новине потврђују да је енглеској првитељству добило извѣстие да је Перзия предложења енглеска примила; и по томе сада неће рата съ Персиомъ бити.

— Помилованъ полјтички преступника у Ломбардіји, у Енглеској съ радостћу су чули и о Аустрији са усхићењемъ говоре и пишу новине.

— По извѣстјима новинарскимъ руске власти 20. ов. м. оставио су Болградъ и сасвимъ изъ њега изселиле се.

— У Паризу говори се да се Француска са Прайскомъ већ споразумѣла о условима која ће о наенбуржскомъ питанју за стална поставити.

— Вojске западни сила за кратко време изаћи ће изъ Грчке.

— Швайцерска разлостила је свою војску. Генералъ Дифуръ разпуштајући војску казао имъ је између осталогъ: „Неразстављајте се одъ оружја. Будите свагда готови, очетъ съ оружјемъ на границу потрчати, ако би намъ се какавъ непријатељ приближио.“

— Изъ Петербурга явљају: да је Русија заключила трговачки уговоръ са Сицилијомъ, по коме је трговини малога што се тиче џумрука и морепловства

олакшано. Руске новине вичу на Енглеску збогъ и њени ратни поступака са Киномъ.

— Последни рокъ за излазакъ аустриске войске изъ Влашке оставља се до 30. Марта. Целогъ тога месеца спремаће се и излазити войска.

— Персиски посланикъ предао је цару Наполеону дарове: Персиски орденъ лафа и сунца у брилијантима; једанъ низъ бисера; једну богато украшену сабљу за царскогъ принца, и 4 коня које се одликују својомъ лепотомъ.

— По једномъ найновијемъ званичномъ попису има у Француској 14.258 Доктора, 6765 лѣкара нижегъ реда; 5540 апотека кое су на 7662 общине подѣлене.

— Нови Архибискупъ париски иви ће у Римъ збогъ круписаня цара Наполеона. Говори се да ће велики кнез Константинъ угодити свое путовање тако, како ће на круписанју у Паризъ стићи.

— На гвозденомъ путу у Лиону баше ови дана скупљено много света, да виде једну стару, рамњајућу камилу, покривену скupoценимъ источнимъ ђилимомъ. Ту стару камилу водили су два млада Арапина. Та камила рођена је у једанъ данъ са Абдел-кадеромъ; она је съњимъ целеје судбину његовогъ живота делила, она га је носила по бреговима када је јоштре дете био. У једној битки съ Французима, избавила је та камила животъ А-

бдел-кадеру и двема његовимъ најмиліјимъ женама. Съ тога Абдел-кадеръ никако оставља то вѣрно животно, него је свуда са собомъ водио. Али сада поредъ све његе та камила ослабила је, и све се вѣма смрти клони, зато Абдел-кадеръ послао је ту камилу съ пратњомъ изъ Брусе чакъ у Паризъ, да је тамо најбољи марвени лекари негую.

— Енглези оставили су Буширъ да се на Караку утврде, Француске новине примѣчавају да је Персија 1768. год. Каракъ Француској уступила.

— Гвоздени путь отворенъ је између Чивита-Векиз и Рима, и врло много има превоза.

— Кардинаљ Виале Прела посланъ је изъ Рима да цара аустријскогъ и царицу поздрави.

— Изъ Баден-бадена одъ 11. тек. м. явљају да се једно важно лице уватило кое је помоћу фотографичке вештине банке правило.

— Изъ Цариграда одъ 9. тек. м. явљају: Правитељство је дозволило Лионелу Џисборну да направи телеграфъ одъ Дарданела чакъ у Индију крозъ прво море. Та привилегија гласи на 99 година.

— Убијач Верже погубљен је 18. тек. м. у 8 сати пре подне. Страота много света присуствовала је томъ погубленју. Верже врло се плашљиво показао. Онъ је пао у несвесть и морали су га носити на шафотъ.

О Г Л А С И.

(3—3) За измиреніе кредитора, Ђуре Николића изъ Шабца има се покрай продатогъ покретногъ имања једанъ дућанъ на великай ћуприј овди постоји лицитацијалнимъ путемъ продати. Дућанъ овай постоји у чаршији истине одъ слабогъ материјала али доста на важномъ месту, и оцјењенъ је у 150: # цес. дане за продају уречистоћегъ дућана одредило је Началн. Окр. Шабачк. 10. 11. и 12. идућегъ мес. Фебр. о. г. и оно ме ће исти дућанъ трећегъ дана лицитације после подне у 4. сата уступити које највише на лицитацији обећао и готовимъ новцемъ платио буде.

№ 8452. 9. Јануара 1857. у Шабцу

(3—3) Долеподписана препоручујемъ моју помордарску трговину за госпое и господу, које се трговина налази у кући г Магде Кара-Јакове преко пута одъ Толчинскогъ на Варошкапиј. У истој се може добити свакакве сорте и видова балски коафира, вѣнаца и напрени мидера; исто тако препоручујемъ се долеподписана, да могу фризијати косу за балъ, и то

у моме квартиру за 1. фор. сп., а изванъ куће за 1. фор. и 40. кр. сребра.

Тереза Штолци

(1—3) Подписаніи даје свою кућу када „два бела голуба“ постоји, која има две собе са ракану подрумъ и врло лепу башту одъ 1 Марта о. г. подъ киријо и то за годину дана. Ко жели узети, нека изволи погодбе ради привати се.

У Београду 22. Јануара 1857. год.

Јованъ Кујунџић
терзия.

(1—3) Дрва мишлинъ и колубарска има кодъ подписаніи съ врло угодномъ ценомъ на продају.

Димитрије Пилављевић
и Илија Бошић.

У кући почившегъ Алексе Мариковића на Сави има на продају старе добре шливовице како на много тако и на једанъ аковъ, коме би потребно било нека се погодбе ради прејави кодъ Димитрија Данића на Сави (1—3)

(2—3) Кодъ подписаногъ има на продају веће количине суво самлевеногъ и на његовой машини за пресејање фино просејеногъ брашна одъ

ражи најбољи сорт; — исто тако и врло лепогъ семена одъ детелине, кое је на собственой његовoj вјеви произведено, и зато за овдашњу земљу особито сходно, а прво до сада у нашемъ отечеству подигнуто; ко би да кље одъ тогъ ражногъ брашна или детелиновогъ семена више или мање количине купити желио нека се обрати на подписаногъ.

У Београду 18. Јануара 1857. год.

Антоније Немецъ притежатель војенице на мокромъ лугу кодъ Београда.

Продавање се:

Управитељство вар. Београда пројавља ће непокретна добра Јозефа Линдера овд. и његове жене Алойзе за рачунъ поврјателя и то: 14. 15. и 16. Фебруара.

Управитељство вароши Београда дава ће 26. 27. и 28. Фебруара касавнице ововарошке лицитарно подјаренду.

Началничество Окр. Рудничкогъ држа ће лицитацију 1. 2. и 3. марта поради зидана цркве Калђачке.